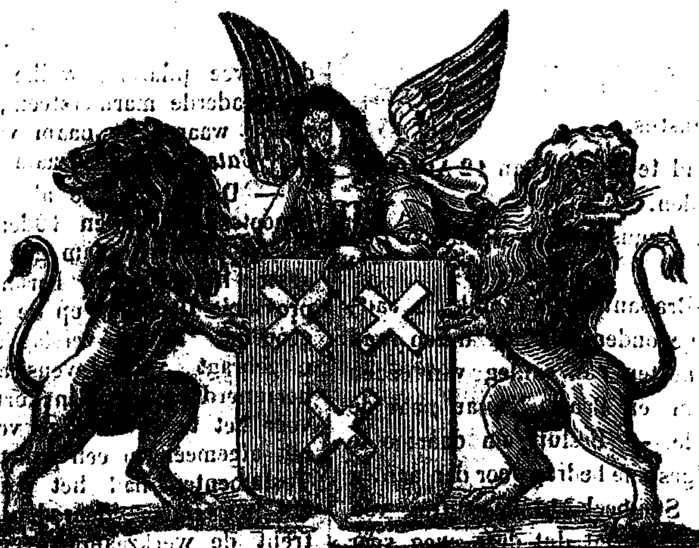
No. 66.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG **17 AUGUSTUS.**

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS DER GEMEENTE *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der Belastingschuldigen, dat het schattings-kohier der Personele Belasting, over het loopende dienstjaar 1854/5, hetwelk den 5 Augustus jl. is executoir verklaard, op heden is afgekondigd en uitgereikt aan den Heer Ontvanger der Directe Belastingen alhier.

Breda, den 16 Augustus 1854.

J. MASTBOOM.

De Secretaris,
L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den Augustus.

Het langdurig verblijf des Franschen Keizers in de nabijheid der grenzen van Spanje, juist nu dat Rijk aan opstand en regeringloosheid ter prooi is, wordt door sommigen, met of zonder grond, daarmede in verband gebragt.

— Het schijnt thans stellig, dat de schikkingen betrekkelijk de Turksche leening eindelijk gelukkig ten einde zijn gebragt, en men ziet de officiele openbaarmaking daarvan eerstdaags te gemoet. De leening zal 125 millioenen francs groot zijn tegen 6 per cent; eerst zullen 50 millioenen worden uitgegeven tegen den koers van 80, met vrijheid voor de inschrijvers om nog 25 millioenen tegen denzelfden koers te nemen; de overige 50 millioenen zullen later worden uitgegeven tegen den koers van 85. De stortingen zullen van maand tot maand plaats hebben met 15 en 20 per cent. De verpligtingen der Porte zullen worden gewaarborgd door de algemeene inkomsten des Rijks en inzonderheid door de Egyptische schat-[illegible] millioenen francs 's jaars wordt geschat tot betaling van den interest. De leening zal tegen pari kunnen worden teruggekocht en daartoe zullen jaarlijks stortingen plaats hebben van minstens 1 per cent.

— Men spreekt op nieuw van de vijandelijke gezindheid jegens Turkije aan den dag gelegd door vorst *Alexander* van Servië, die, wat de Sultan hem bevolen heeft, zou weigeren om de troepen af te danken, die hij verzamelde toen de strijd op de grenzen scheen uit te breken, ten gevolge van de bezetting van Klein Wallachije door de Russen. Ook zouden zekere Servische districten zich met de Montenegrijnen vereenigen om de Porte den oorlog aan te doen. Daar echter nu de Russen de Vorstendommen ontruimen, en Oostenrijk des noodig de Porte de behulpzame hand zou bieden om de rust in die provincien te handhaven, laat het zich aanzien dat de Serviërs en Montenegrijnen het vruchtelooze van alle pogingen zullen beseffen en dat zij van hunne plannen zullen afzien.

— Het berigt dat *Maria Christina*, de moeder der Koningin van Spanje, op het Fransche grondgebied aangekomen was, bevestigt zich niet; het schijnt integendeel dat de verbittering der bevolking van Madrid tegen die Vorstin nog steeds gaande gehouden wordt, en vooreerst haar vertrek uit de hoofdstad zal beletten. In een particulier schrijven uit Madrid van den 5den dezer, hetwelk door de Parijssche *Presse* wordt medegedeeld, leest men: «Nadat de ontwijking der Koningin-moeder door de volksmenigte tweemalen feitelijk belet geworden was, hebben de lieden die op de barikaden vooraan stonden, eenigen uit hun midden naar den generaal *Espartero* gezonden om hem voor te houden dat het volk *Maria Christina* niet wilde laten vertrekken, en niet tevreden zou zijn, zoolang zij niet voor den bevoegden regter tot rekenschap was geroepen. *Espartero*, die sedert drie dagen onpasselijk is, ontving hen te bed liggende, en antwoordde dat hij het door hen aangevoerde zou overwegen."

— Langs den gewonen weg heeft men berigten ontvangen uit Madrid tot den 7 dezer. Het officiele dagblad van dien dag bevat geen enkel besluit der regering. Uit de bijzondere berigten blijkt, dat de toestand van Spanje van dag tot dag moeijelijker wordt, terwijl het kabinet werkeloos blijft, hetwelk men daaraan toeschrijft, dat de hoofden van den opstand, die thans de regering uitmaken, het niet eens zijn. Daarbij komt nu nog de vrees, dat de generaal *Manuel de la Concha*, die zich te Barcelona aan het hoofd van belangrijke militaire magt bevindt, zich in vijandigen zin tegen de regering te Madrid zal verklaren, waardoor Spanje in al de afgrijsselijkheden van den burgeroorlog zou worden gedompeld.

— De verwoedheid van het spaansche volk tegen de koningin-moeder is en blijft zoo groot, dat men zeer voor haar lot beducht is; zij wordt thans in het paleis te Madrid gevangen gehouden, zonder dat er hoop op ontvlugten bestaat; de cortes zullen worden geroepen om vonnis over haar te vellen, dat koningin *Isabella* dan zal moeten bekrachtigen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 13den Augustus.

Johan Nepomucene Marie Joseph, broeder des overledenen konings van Saksen, heeft den 10den dezer de Saksische kroon bij proclamatie aanvaard. Deze vorst, die prinses *Amelia Augusta*, dochter van wijlen koning *Maximiliaan Joseph* van Beijeren, tot gemalin heeft, uit welk huwelijk acht kinderen zijn voortgesproten, is een groot letterkundige, en heeft, onder anderen, de werken van *Dante* in het hoogduitsch vertaald en met aanteekeningen voorzien, van welke eene Italiaansche vertaling bestaat.

— Het *Journal de Francfort* deelt een berigt uit Weenen van 5 Augustus mede, waarin betoogd wordt dat de ontruiming der Vorstendommen door de Russische troepen van uitsluitend strategischen aard is, en dat degenen, die daarin eene vrijwillige daad van Rusland zien, in groote dwaling verkeeren omtrent de eigenlijke kwestie waarop het ten aanzien der Vorstendommen aankomt. Door den oorlog zijn alle verdragen tusschen Rusland en Turkije opgeheven; Rusland heeft dus sedert de uitbarsting van den oorlog zijne op de verdragen gegronde regten ten aanzien der Vorstendommen verloren. Het verdrag van 14 Junij tusschen Oostenrijk en de Porte bewijst, dat laatstgenoemde niet van zins is ooit weder eenig dergelijk regt aan Rusland toe te kennen. Het is dus de vraag: zal voortaan Oostenrijk of Rusland het beschermheerschap over de Vorstendommen uitoefenen? *en deze vraag*, zegt het blad, *kan alleen door het zwaard beslist worden*. Niet aan Oostenrijk ligt de schuld, dat dit thans de hoofdkwestie is; het heeft gewaarschuwd, gebeden, bezworen. Rusland heeft *alles* gedaan wat Oostenrijk afraadde; het heeft Oostenrijk door de zending van *Orloff* beleedigd... Rusland zou aan zich zelf ontrouw worden, indien het de Vorstendommen goedschiks opgaf en zich daardoor geheel aan de nabuurschap van Turkije [illegible] mag die gewesten ooit weder te bemagtigen als zij onder de bescherming van Oostenrijk staan. Het wordt door godsdienstig en staatkundig belang, door gevoel van eigen waardigheid en door eerzucht gedreven, om tot het uiterste om het bezit der Vorstendommen te strijden. Maar Oostenrijk wordt, nu de zaak eenmaal door Ruslands schuld op die hoogte gekomen is, evenzeer door zijne dierbaarste belangen gedwongen, om de Russen voor altoos uit de Vorstendommen te verdrijven. *Tot bereiking van dat doel zal het insgelijks den strijd tot het uiterste volhouden.* Zoolang Rusland de Vorstendommen direct of indirect beheerscht, wordt de stelling van Oostenrijk bedreigd. Het moet aan Rusland onmogelijk gemaakt worden, Europeesch Turkije te veroveren, of zelfs de Christen bevolking van dat Rijk, telkens wanneer het dit goedvindt, op te ruijen. Daardoor alleen kan Oostenrijks stelling blijvend voor de toekomst verzekerd worden.

«Wat de materiele belangen betreft behoeft geen betoog, dat de vaart op den Donau tot in de Zwarte Zee vrij moet worden, en niet van de willekeur van Rusland afhankelijk mag blijven. Dit, zoowel als de verlenging van den zuid-oostelijken spoorweg tot Galacz, is niet enkel een belang van Oostenrijk, maar ook van Duitschland, ja van geheel Europa. Voorts heeft Europa het hoogste belang er bij dat voor de toekomst aan de veroveringspolitiek van Rusland een perk gezet worde, door het van Europeesch Turkije af te scheiden. *Dit is de taak van Oostenrijk*; in Azie zullen Engeland en Frankrijk zich daarmede belasten. Vooral Duitschland heeft belang bij het fnuiken der veroveringszucht van Rusland; want indien dit rijk er ooit in slaagde Turkije te bemagtigen, dan zouden Oostenrijk en Pruissen naast Rusland tot mogendheden van den tweeden rang inkrimpen, en de onafhankelijkheid en zelfstandigheid van Duitschland zouden het grootste gevaar loopen. Thans geldt het, deze voor altoos te verzekeren. Tot dat einde is het verdrag van 20 April gesloten; met dat doel is de Duitsche Bond tot dat verdrag toegetreden. Welke Duitsche regering zou kunnen aarzelen mede te werken, wanneer het op de uitvoering van dat verdrag aankomt? Zij zou zich door die aarzeling tot vasal van Rusland verklaren."

Het genoemde Frankforter blad, waarvan het ten overvloede bekend is dat het somtijds mededeelingen van de Oostenrijksche diplomatie ontvangt, verklaart ditmaal uitdrukkelijk «dat het bovenstaande artikel uit eene authentieke bron afkomstig is en de denkwijze uitdrukt die te Weenen in de regeringskringen heerscht."

— Prinses *Marianne* der Nederlanden is den 8sten dezer te Weenen aangekomen en zal zich naar Konstantinopel begeven. De koning van Portugal werd den 13den dezer te Weenen verwacht.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 16den Augustus.

Openbare Vergadering van den Gemeenteraad te Breda, van 12 Augustus 1854, waarbij tegenwoordig waren twaalf leden.

Na goedkeuring der Notulen van den 3den Augustus jl. worden door den Voorzitter medegedeeld:

A. Missive van Gedep. Staten van Noord-Brabant betrekkelijk de aanwijzing der middelen, waaruit zal worden gevonden de door dezen raad aangebodene bijdrage van 10 pCt. in de kosten van aanleg van eenen provincialen weg van Ulvenhout door Chaam en Baarle-Nassau naar de Belgische grenzen in de rigting van Weelde. — Besluit om daartoe te bestemmen het op de begrooting van 1854 toegestane bedrag voor den aanleg van den gemeenteweg van Ulvenhout over Strijbeek in de rigting van Hoogstraten ad *f* 7520— als bestaande het vooruitzigt dat deze weg voor alsnog niet tot stand zal kunnen komen, en om het aan die bijdrage te kort komende, voor zoo veel noodig uit te trekken op de begrooting van 1855.

B. Missive van het algemeen armbestuur, ten geleide van den kassastaat dier administratie op ult. Julij jl. — Informatie.

C. Missive van genoemd Armbestuur, indienende eenen algemeenen restant-staat van oninvorderbare pretentien. — Gesteld in handen der commissie belast geweest met het onderzoek der armenrekening over 1853, ter beoordeeling in overleg met het armbestuur.

D. Besluit om den gemeente-ontvanger ernstig aan te schrijven tot onverwijlde inzending der rekening van 1853.

E. Besloten om alvorens in behandeling te nemen de ontwerpen instructien voor den secretaris en ontvanger, die te renvoyeren aan de commissie van redactie, met de tegen sommige bepalingen ingeleverde bezwaren dier ambtenaren en de gemaakte aanmerkingen van B. en W. ter mededeeling van haar gevoelen deswegens.

F. Besluit waarbij B. en W. worden gemagtigd om het huis op den hoek van het Nonnenveld in het openbaar te doen verkoopen door den notaris *Mr. L. Beens*, daartoe benoemd.

G. Voorloopige dankbetuiging door den heer *Mr. van Dam*, namens de commissie der Vereenigde Handboogschutterijen, voor de door het gemeentebestuur verleende medewerking tot den geregelden afloop van den gehouden wedstrijd van Nederlandsche Handboogschutterijen.

De Minister van Finantien heeft de belanghebbenden verwittigd, dat het tijdstip der expeditie van de brievenmalen bestemd naar Indië langs den weg van Marseille, voor het vervolg telkens een dag later is gesteld, dan tot dusverre het geval was; zoodat de verzending van brieven uit Amsterdam, 's Gravenhage, Rotterdam enz. voortaan nog kan geschieden tot en met den 8sten en 24sten van elke maand, en uit andere plaatsen in evenredigheid. In verband met het vorenstaande verspringt ook telkens met een dag het tijdstip waarop de heffing van het verhoogde port voor de gedrukte stukken, over Marseille te verzenden, een aanvang neemt. De vroeger bepaalde dagen voor de verzending over Southampton en over Triëst, ondergaan geene verandering.

— De *Staats-Courant* behelst onder dagteekening van den 12den Augustus de volgende mededeeling: Neutrale koopvaardijschepen, welke ladingen inhebben, ter goeder trouw gekocht en aan boord geleverd vóór den dag van het aanvangen der blokkade van Archangel (1 Augustus) zullen, op vertoon van bewijs van dien, vergunning erlangen om te vertrekken, doch, vermits elk schip uit eene geblokkeerde haven komende, prima facie, in de termen valt van genomen te worden, zullen alle zodanige schepen door de blokkerende scheepsmagt worden aangehouden en gevoerd naar het digtstbij gelegene hof van admiraliteit ter beoordeeling, en ze zullen niet worden vrij gegeven, tenzij er bewijs worde geleverd, dat de lading geheel aan boord is genomen vóór den aanvang der blokkade.

— In aanmerking nemende, dat het getal leerlingen voor de telegrafie, na het laatst vergelijkend onderzoek benoemd, bij het toenemend telegrafisch verkeer, niet meer toereikend is voor de behoefte, en ter voorziening daarin willende overgaan tot een nader onderzoek, heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken bekend gemaakt, dat tot opleiding en oefening van telegrafisten voor de dienst van den Rijks telegraaf, na vergelijkend onderzoek, hetwelk op den 18den December aanstaande en volgende dagen zal plaats hebben, een aantal van hoogstens 26 leerlingen zal worden toegelaten om op nader aan te wijzen plaatsen onderrigt te ontvangen.

— Men verneemt, dat Z. M. de Koning zich aanstaanden Zondag naar het Loo en den 5den September naar het kamp begeven zal.

— H. M. de Koningin-Weduwe is den 13den ten 2 ure met een bijzonderen spoortrein uit de residentie naar Soestdijk vertrokken. H. K. H. de Groothertogin van Saksen-Weimar-Eisenach, Hoogstderzelver Dochter, vergezelde H. M. tot aan het station.

— Men verneemt, dat zich ook te Leeuwarden eene afdeeling van de vereeniging *het Metalen Kruis* heeft gevormd.

— Men verneemt, dat het kofschip *de Jonge Albert* Zondag morgen ten 3 ure, met de Engelsche equipage, Harlingen heeft verlaten. Het is door een Hollandschen loods in zee gebragt, en zou regtstreeks naar Engeland stevenen. Daaruit mag worden opgemaakt, dat de moeijelijkheden, welke, wegens het bezit van dien bodem, tusschen den Engelschen prijsmeester en den gezagvoerder bestonden, en waaraan de Regering voor het overige geheel vreemd schijnt te zijn geweest, uit den weg zijn geruimd.

— Volgens hetgeen vroeger is vermeld, bestond het voornemen, in de Kloosterkerk te 's Hage, de plaats aan te wijzen, waar Neerlands geliefde volksdichter, *Cats*, begraven ligt. Dit voornemen heeft alsnu uitvoering erlangd, zijnde den 27 Julij ll., aan de zuid-oostzijde van den oostelijksten der twee pilaren, welke zich in de Kloosterkerk bevinden, een wit, grijsgeaderde marmersteen, rondgebogen, en om den pilaar sluitende, gesteld, waarop de naam van *Jacob Cats* in verheven letters fraai gebeiteld is. *Cats* ligt genoegzaam aan den voet van dien oostelijken pilaar begraven.

— De jaarlijksche algemeene vergadering van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, is den 10den dezer in het kerkgebouw der Doopsgezinde gemeente te Amsterdam gehouden, en door haren voorzitter, den hoog edel gestr. heer mr. *S.* baron *van Heemstra*, commissaris des Konings in de provincie Utrecht, op de gebruikelijke wijze met eene toespraak en gebed geopend. In het verslag door den secretaris, mr. *B. J. Ploos van Amstel*, uitgebragt, werd tevens aan het veertigjarig bestaan van het genootschap herinnerd en met een kort woord op den bloei gewezen, waarin het zich voor het tegenwoordige verheugen mogt. De afdeelingen verkeerden over het algemeen in een gunstigen staat. Het getal der afgeleverde Bijbels en Testamenten had het aanzienlijk cijfer van 33,730 exemplaren bereikt. Uit het verslag, door den secretaris, prof. *J. van Gilse*, medegedeeld, omtrent de werkzaamheden van het genootschap in en voor de Overzeesche bezittingen, bleek, dat door den afgevaardigde *Gericke* de herziene tekst was toegezonden van de Javaansche vertaling der Evangeliën van Mattheus, Marcus en Lucas, en naar aanleiding van een besluit. in de vorige vergadering genomen, de noodige maatregelen waren voorbereid om het Javaansche N. Testament in een kleiner formaat te drukken en tegen een geringen prijs verkrijgbaar te stellen. De verspreiding der Heilige Schrift op Java was, even als vroeger, naar gelang der behoefte en onbelemmerd voortgezet.

— Uit Amsterdam wordt van den 14den gemeld: *J. H. Kemper* is, na gedurende 12 dagen eene halstarrige ontkentenis te hebben volgehouden, terwijl de instructie dagelijks al meer het onhoudbare zijner leugenachtige opgaven aan het licht bragt, ll. zaturdag tot eene volledige bekentenis zijner gruweldaad gekomen. Het is nu zeker, dat *hij alléén* de moorden en diefstallen volvoerde en geen medepligtigen had. Uit de opgaven van zijn plan, van de opvolging der misdrijven welke hij beging ten huize van *Prikwinkel*, en van de redenen, die hem tot het een en ander geleid hebben, blijkt, dat volstrekt geen wraakzucht tegen de vrouw maar hebzucht alléén en de zucht om zich van alle getuigen van zijnen diefstal te ontslaan, hem van den eenen moord tot den anderen bragten, en dat hij de braak pleegde na die moorden.

— Gisteren is van Hellevoetsluis vertrokken het Amerikaansch schip *Cheshire*, gezagvoerder *N. Rich*, naar New-York, aan boord hebbende 215 landverhuizers, waarvan 178 Duitschers en 37 Nederlanders.

— Zondag morgen zijn te Delft doorgetrokken eene batterij rijdende artillerie, gekommandeerd door den kapitein *Kellner*, en het 2de regement dragonders met deszelfs staf, onder bevel van den kolonel jhr. *van Merlen*, beiden komende van 's Gravenhage, zich naar de kantonnementen begevende, om daarna manoeuvres uit te voeren in het kamp bij Reyen.

Na den doortogt van de batterij rijdende artillerie heeft er een ongeluk plaats gehad, dat evenwel goed is afgeloopen. Een der officieren, *G. v. S.*, van het regement rijdende artillerie, zijne krijgsmakkers uitgeleide doende tot even buiten de zuidelijke avenue der stad, ontmoette in het terugkeeren, op het Oude Delft bij de koninklijke akademie, eene omnibus, van boven en binnen talrijk met muziekanten bezet, waardoor zijn paard schrikte, steigerde, en met de achterpooten in de gracht geraakte, zoodat het met hem er achterover in stortte. Het paard herstelde zijne positie en de ruiter kwam ook te voorschijn, het paard aan den hals of manen vasthoudende tot dat hij gered werd. De officier begaf zich vervolgens ten huize van den heer direkteur der akademie, waar men zich van alle kanten beijverde om hem van andere kleedingstukken te voorzien, zoodat hij kort daarna, met den schrik vrijgekomen, in een geheel ander tenue vertrok. De zich bij hem in gezelschap bevindende paardenarts heeft, bij dit ongeval, veel dienst bewezen.

— Uit officiele bij het Departement van Marine ontvangen rapporten van den kommandant van 's rijks zeemagt in Oost-Indië en inspecteur der marine aldaar, blijkt, dat de oorzaak van het verbranden der korvet *Sumatra*, op de reede van Kema (eiland Celebes), den 16 Mei 1854, is toe te schrijven aan de ontbranding van eenen in de kaaskamer den vorigen middag geborgen zak, gevuld met koffijboonen, welke kort te voren gebrand waren, en dat, na de eerste ontdekking daarvan, den volgenden morgen omstreeks 3½ ure, reeds zulk eene walm en rook te voorschijn kwamen, dat niemand meer het in het tusschendeks kon uithouden.

Alle aangewende pogingen om den brand meester te worden, hebben niets gebaat. Hij nam met zulk eene verschrikkelijke woede toe, dat slechts weinige uren na de eerste ontdekking, de korvet hopeloos verloren was, en er aan het behoud der menschenlevens moest gedacht worden. Binnen twaalf uren was dit schoone schip eene prooi der vlammen en zonk het achter zijne ankers weg. De geheele bemanning is gered.

De kapitein-luitenant ter zee *Wipff* roemt zeer den ijver en het gedrag der officieren en schepelingen. Onvermoeid stonden allen hem op dien noodlottigen morgen bij.

Behalve hetgeen die hoofdofficier tot hun aller lof mededeelt, valt ook in het bijzonder te vermelden het moedige gedrag van den luitenant ter zee der tweede klasse *Jhr. N. A. Holmberg de Beckfelt*. De officierskok *A. A. Dijkhoff*, namelijk, lag bewusteloos in het tusschendeks en alle pogingen der overige schepelingen om hem te redden bleven vruchteloos, want verstikkende rook dreigde hen met hetzelfde lot. De luitenant ter zee *Holmberg de Beckfelt* liet zich echter langs een eind touw in het tusschendeks zakken, wist dit om het ligchaam van den ongelukkige vast te krijgen, waarna beiden gelijktijdig op het dek werden gehaald en de versche lucht den bewustelooze spoedig deed bijkomen.

Zoowel officieren als mindere schepelingen hebben weinig of niet van hunne goederen kunnen redden.

— De kapitein *L. J. A.* baron *Quarles de Quarles*, thans op Zr. Ms. fregat PRINS VAN ORANJE, is benoemd tot kommandant van de kompagnie mariniers te Vlissingen, waarbij tevens geplaatst is de luit. *G. M. A. te Water*, ter vervanging van den luit. *J. J. Korndörffer*, die naar het Nieuwediep vertrekt.

— Op den avond van den 10den dezer kwam te Vlissingen eene Belgische stoomboot, te Ostende te huis behoorende, uit zee stevenen; aan boord daarvan bevonden zich de Hertog en Hertogin van Brabant, de Graaf van Vlaanderen en Prinses *Charlotte*. Na eenige oogenblikken voor de reede dier stad vertoefd te hebben is de boot weder in zee gestoken, koers zettende naar Ostende.

De jongste Oost-Indische overlandpost heeft tijdingen uit Batavia aangebragt tot den 22sten Junij, wij ontleenen daaruit het volgende:

Den 15den Junij zijn te Batavia aangekomen Zr. Ms. stoomschepen *Borneo* en *Onrust*, het berigt brengende van den gelukkigen afloop der krijgsverrigtingen in de wester-afdeeling van Borneo.

Wij haasten ons het volgende te ontleenen aan de daarmede ontvangen rapporten van den luitenant-kolonel *Andresen*, kommandant van de troepen, tevens belast met de leiding der politieke aangelegenheden in dat gewest.

»Den 2den Junij was de overste met het grootste gedeelte der expeditie Montrado binnengerukt. Dadelijk werd bezit genomen van de drie door de oproerige Chinezen versterkte kongsiehuizen Sjong-bok, Ha-bok en Thang, van waar den volgenden dag, onder een salut van 21 schoten, de Nederlandsche vlag werd geheschen. De bevolking van Montrado had te voren om genade gesmeekt en onvoorwaardelijke onderwerping aangeboden. Ongeveer dertig der voornaamste ingezetenen van den bazaar vielen den overste, bij de nadering der troepen, te voet. Alle bewoners lagen voor hunne woningen geknield en zijn in die houding gebleven tot dat alle troepen voorbij waren getrokken. Het hoofddoel der expeditie — het nemen van Montrado — is alzoo bereikt. Het verlies van onze zijde is betrekkelijk gering. Wij hebben slechts één gesneuveld en zeven en twintig geblesseerden, benevens drie gekwetsten van de marine en drie van de opvarenden der praauwen van Pontianak.

»Slechts voor en in de nabijheid van Sinkawang, Loabang en Koelor is gestreden. Sinkawang en Djintang waren door de bevolking verlaten; zoo ook de tusschenliggende door landbouwers bewoonde streken. De bazaar van Koelor is, toen bij het laatste gevecht de opstandelingen waren uiteengejaagd, door hen op hunne vlugt in brand gestoken. Slechts weinige huizen bleven gespaard. De door Montrado afgezonden deputatien ontvingen van den overste de verzekering, dat daar hij geen verzet vond, personen en goederen zouden worden gespaard en dat hij, te Montrado aangekomen, 's Gouvernements bevelen aan de bevolking zou bekend maken.

»De troepen hebben zich als altijd uitmuntend gedragen. Onbeschrijfelijk zijn de vermoeijenissen die zij, vooral bij het doortrekken van het terrein tusschen Bentoenai en Sinkawang, hebben moeten doorstaan. Vier dagen hebben zij als 't ware onafgebroken door een geïnundeerd bosch moeten trekken, waar men tot aan de knieën in de taaije klei zakte.

Des nachts rees het zeewater 1 à 1½ voet. Geen droog plekje was voor het bivak te vinden. De maatregelen, genomen om hen buiten het zeewater te houden, konden hen echter niet beveiligen tegen de aanhoudende nachtelijke stortregens.

En evenwel geschiedde de marsch met zoo veel orde, dat men overal steeds strijdvaardig was, en was bij de eerste ontmoeting van den voortroep, bij de eerste schoten, die met de opstandelingen gewisseld werden, de geestdrift onbeschrijfelijk, de lust om zich met hen te meten algemeen. — Alle vermoeijenis was toen vergeten.

Door de marine zijn ook nu weder uitstekende diensten bewezen; de aanvankelijke welslaging der expeditie is te danken aan hare krachtdadige ondersteuning en medewerking.

Te Montrado binnengerukt, heeft de overste een bevelschrift aan de Chinezen, behoorende onder het gebied der drie kongsien, uitgevaardigd en doen aanplakken. Wij willen onzen lezers de kennismaking van de hoofdpunten van dat belangrijk stuk niet onthouden.

De federatie van Foh-Sjong-Sam-Kongsie wordt ontbonden.

Montrado en onderhoorigheden, Loemar, Boedok en Lara, zullen afzonderlijke hoofden ontvangen, door het Gouvernement te benoemen en, zonder tusschenkomst, gehoorzamende aan de bevelen van 's Gouvernements ambtenaren.

De kongsie Thaykong en de mijnwerkers-vereenigingen, onder de benaming van Sjong- en Ha-bok, worden vernietigd.

De uitlevering wordt gevorderd van de hoofden dezer vereenigingen en van de legerhoofden, die de oproerlingen tegen Sepang, Kedandong en Seminis hebben aangevoerd.

Tot straf is aan de opstandelingen als boete opgelegd de betaling der oorlogskosten, der waarde van de te Kedandong geroofde en verbrande goederen en der waarde van eene te Soengie Doeri gestrande en veroverde praauw. Sinkawang, Djintang, Soengei Raja en Soengei Doeri zullen, tot dienaangaande door het Gouvernement zal zijn beslist, door gouvernementstroepen worden bezet, zoo ook voorloopig Montrado en Koelor.

Gouvernements-ambtenaren zullen daar het gezag voeren en plaatselijk zullen hoofden over Chinezen benoemd worden.

Een groote weg zal worden aangelegd van Sinkawang naar Sedouw en van Sinkawang over Koelor naar Montrado en van Montrado naar Sepang, de bevolking der streken, waardoor deze weg loopt, zal daarvoor het werkvolk leveren.

Alle bestaande wegen zullen worden verbeterd.

Eene geregelde gouvernements-belasting zal worden ingevoerd, waaruit de plaatselijke hoofden zullen worden bezoldigd.

Geenerlei regtenheffing is den Chinezen meer veroorloofd.

Met bedreiging van zware straffen, is het vorderen van heffingen en arbeid van de Dajaks verboden.

De schulden, die de Dajaks wegens den gedwongen koop van goederen nog van vroeger aan de Chinezen mogten hebben, worden hun kwijt gescholden. Het maken van nieuwe schulden wordt tevens verboden.

De gevlugte Dajaksche stammen kunnen naar hunne woopplaatsen terugkeeren. Zij mogen daarin door de Chinezen niet verhinderd worden. Door den landraad te Sambas zullen voorloopig alle criminele misdaden en burgerlijke geschillen worden afgedaan, zoowel van de Chinezen onderling als van hen tegen Dajaks of Maleijers, en omgekeerd.

Nieuwe goudmijnen zullen niet zonder vergunning mogen geopend worden.

De uitlevering wordt gevorderd van alle vuur- en andere wapenen.

Het aanmaken van vuurwapenen en kruid wordt verboden.

Alle versterkingen en borstweringen moeten binnen eene maand geslecht zijn.

Alle mijnwerkers van Boedok, Loemar, Lara en Montrado hebben onverwijld het gebied van Sepang moeten verlaten. Later zullen de voorwaarden worden vastgesteld, waaronder zij zich daar zullen mogen vestigen.

Het rapport van den overste *Andresen* maakt voorts gewag van de vele diensten, door den waarnemenden adsistent-resident van Sambas *H. von de Wall* bewezen. Hij vergezelde den overste om hem in verschillende werkzaamheden te adsisteren en heeft zich daardoor bijzonder onderscheiden.

Ook de Sultan van Sambas heeft zich van eene gunstige zijde doen kennen. Door Sambas is een buitengewoon groot aantal koelies geleverd. De pangerang Bandhara en alle mantries hebben de expeditie gevolgd, om de koelies te bewaken, waarvan er slechts twee zijn weggeloopen.

De grijze Sultan van Pontianak heeft niet minder blijken gegeven van zijnen goeden wil. Hij heeft zijnen zoon, pangerang Ratoe, medegezonden met de vaartuigen die voor de landing te Sinkawang bestemd waren. Eenigen der vorsten van Mampawa zijn den overste reeds te Montrado komen begroeten. Zij hebben tot dusver zeer ijverig hunne grenzen bewaakt. Later moet blijken of hetzelfde kan gezegd worden van Landak en Mandor.

Ten aanzien van Mandor moet nog worden aangeteekend, dat de kongsie Langfang als bemiddelaarster tusschen het Gouvernement en de gewapende mijnwerkers heeft willen optreden.

Die bemiddeling is echter van de hand gewezen, want toen die werd aangeboden, was Koelor reeds in de asch gelegd.

Hoezeer het volgens den overste niet waarschijnlijk is, dat verder verzet zal worden ondervonden, is het echter mogelijk dat naar den kant van Lara nog eenige demonstratien zullen noodig zijn.

Die demonstratien en de verder te nemen maatregelen zouden overigens slechts het herstel van rust en orde ten doel hebben.

In het rapport van den overste *Andresen* leest men:

De krachtdadige hulp der aan de expeditie toegevoegde marine, onder het bevel van den luitenant ter zee der 1ste klasse *Berghuijs*, stationskommandant, en bestaande uit Zr. Ms. schoenerbrik *Banda* en Zr. Ms. stoomschepen *Celebes*, *Borneo* en *Onrust*, benevens de gouvernementsvaartuigen, is boven allen lof verheven. Sedert de successive aankomst der troepen, munitie, vivres enz., voor de expeditie benoodigd geweest, kan men zeggen, dat de marine dag en nacht is werkzaam geweest in het belang der expeditie; dat nimmer diensten gevraagd zijn, die niet onverwijld en met den meesten ijver zijn uitgevoerd, en meermalen ongevraagd zijn aangeboden; dat eene magt, zoo als die waaruit de expeditie is te zamengesteld, zich regelmatig heeft kunnen bewegen en van al het noodige tijdig is voorzien geweest. Kortom, het aanvankelijk welslagen der expeditie zelve is aan de krachtdadige ondersteuning en medewerking van de marine dank te wijten.

Ik heb dan ook gemeend op de naamlijst dergenen, welke zich bij deze expeditie hebben onderscheiden, te moeten vermelden die van den stationskommandant en van de drie kommandanten der oorlogsstoomschepen, benevens den gezaghebber der gouvernements-schoener *Doris*, omdat ik vermeen bevoegd en verpligt te zijn de waarde der diensten te beoordeelen die zij aan de expeditie bewezen hebben. En die zijn in mijne schatting grooter dan wanneer ieder dier oorlogsvaartuigen een der strandposten had kunnen bemeesteren. Trouwens het is alleen aan de vergissing of vrees van de gidsen te wijten, dat de marine aan het nemen van Sinkawang geen dadelijk deel heeft kunnen nemen.

In het bijzonder moet ik hulde brengen aan de activiteit en zorg van den stations-kommandant, den luitenant-ter-zee 1ste klasse *W. A. Berghuijs*. Ofschoon ernstig ongesteld, heeft hij zich voortdurend persoonlijk bemoeid met al datgene wat het welslagen der expeditie bevorderlijk konde zijn. Zijne dispositien voor den aanval van Sinkawang aan de zeezijde waren uitmuntend genomen; de angst der Chinezen, toen zij de troepen in den rug hunner positien zagen, was echter te groot, om hem de satisfactie te geven de uitwerking er van te zien.

Onder de met onderscheiding vermelden, zal Uwe Excellentie nu ook wedervinden den majoor *Kroesen* en den kapitein *van Houten*. Overal waar die ageeren, zullen zij door beraden moed uitblinken.

Ik mag niet verzwijgen dat het gedecoreerde 7de bataillon infanterie eer aan zijn vaandel heeft gedaan. Bij de eerste ontmoeting met de opstandelingen heeft het zich niet door het oorverdoovend vuur en vreesselijk gejoel der Chinezen laten afschrikken; — het is er met de bajonet op afgegaan en heeft de opstandelingen op de vlugt gejaagd, overal waar het die ontmoet heeft. De majoors *de Brabant* en *de Brauw* en de kapitein *Nauta*, die bij onderscheidene affaires het bevel voerden, hebben goed geageerd.

De artillerie heeft overal uitgemunt. Die heeft ook nu weder bewezen dat er geen terrein denkbaar is, waar men niet, met berggeschut doorheen kan dringen. De kommandant daarvan, de kapitein *Sikkens*, verdient allen lof. Ook de kommandant der sappeurs, de 1ste luitenant *van Davelaar Cnopius*, voor den onvermoeiden ijver, bij iedere gelegenheid aan den dag gelegd.

— Door den Gouverneur-Generaal waren de volgende beschikkingen genomen:

Bij het militair departement: goedgekeurd, dat door het militair departement bij het wapen der infanterie zijn overgeplaatst: bij het 10de bataillon, de 1ste luitenant H. M. Dickmann, laatstelijk bij de artillerie gedetacheerd geweest, en G. J. C. A. Cochius, van het 11de bataillon; bij het 12de bataillon, de kapitein H. P. van den Ende, van het 4de bataillon.

Ontslagen: op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, de opziener over de zadelmakerij bij den artillerie-constructie-winkel te Soerabaija, J. Jellema.

Bevorderd: bij het wapen der artillerie, tot kapiteins, bij het personeel, de eerste luitenants J. G. B. de Mol van Otterloo, van het personeel, en Jhr. F. de Charon de Saint-Germain van het materieel; tot eerste luitenants, de 2de luitenants: H. N. Lindwurm, met bepaling, dat hij in zijne betrekking van adjudant bij den chef van het wapen der artillerie zal continueren; E. H. W. Ubbens, met bepaling, dat hij in zijne betrekking van adjoint bij den generalen staf zal continueren; D. Straatman, met bepaling, dat hij belast zal blijven met de functie van onder constructeur bij den artillerie-constructie-winkel; bij het personeel: J. C. Launspach, G. F. A. Boer, C. L. G. J. von Döring en W. Woutersz, allen van het personeel; bij het materieel: M. S. du Pui, met bepaling, dat hij belast zal blijven met de functie van onder-constructeur bij den artillerie-constructie-winkel, en F. J. U. Sesseler, van het materieel.

Geplaatst: bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Bezoekie, de officier van gezondheid der 3de klasse J. C. Spitzer, thans te Batavia.

Overgeplaatst: bij het groot militair hospitaal te Soerabaija, de officier van gezondheid der 2de klasse, P. A. Bol, thans te Bezoekie.

Gesteld: wegens ziekte, op non-activiteit, de 2de luitenant der infanterie J. C. A. Amiot.

Verleend: een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den officier van gezondheid der 3de klasse H. C. Korndörffer.

Geplaatst: bij de geneeskundige dienst te Macassar, de officier van gezondheid der 3de klasse M. H. de Vogel, thans te Batavia; bij het groot militair hospitaal te Willem I, de officier van gezondheid der 2de klasse J. C. J. Hellmuth, thans te Samarang.

Overgeplaatst: bij het groot militair hospitaal te Weltevreden, de apotheker der 3de klasse P. G. Wijers, thans te Soerabaija; bij het groot militair hospitaal te Soerabaija, de apotheker der 3de klasse S. A. Bleekrode, thans te Batavia.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM den 14. Augustus.

ROGGE. Heden alleen bij gerijven verkocht 121 ℔ Holst. *f* 258.

TARWE tot vorige prijzen aan cons. verkocht: 127 ℔ O. witb. Poolsche *f* 435, 440; 127 ℔ bonte dito *f* 425; 125 ℔ N. dito *f* 402, 405; 124 ℔ ger. dito *f* 390; 130 ℔ O. Rostocker *f* 430; 120 ℔ Vriessche *f* 355; 130 ℔ Lubecker *f* 425; in veiling: 127, 128 ℔ ger. O. bonte Poolsche *f* 395.

ROGGE prijshoudend: verk. 123 ℔ Donau *f* 270; 119 ℔ N. Pruiss. *f* 245; 116 ℔ O. Gedroogde *f* 258; 120 ℔ N. Odessa *f* 262; 115 ℔ O. Gedroogde *f* 257; in veiling: 30 last N. Riga 116 ℔ *f* 231 à 234; 13 last N. Pruiss. 113, 114 ℔ *f* 224; de 175 last Archangel Rogge is opgehouden; 119, 120 ℔ *f* 247 à 250.

GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT als voren: 114, 115 ℔ Sleeswijksche *f* 180, 182.

KOOLZAAD: Nieuw Noordhollandsch 61 P. vl.; dito Elve 66 P. vl.; op 9 vat. Olie, te leveren dadelijk en in Aug. 66 1/2 P. vl., in Oct. en Nov. eerstk. 66 1/2 P. vl., in April eerstk. 67 1/2 P. vl.

LIJNZAAD zonder handel.

RAAPOLIE iets flaauwer; op 6/w. *f* 39 1/4; Vlieg. *f* 38 1/4; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. eerstk. *f* 38; 1 Mei eerstk. *f* 38 3/4.

LIJNOLIE dadelijk prijshoudend, op levering iets lager afgegeven: op 6/w. *f* 39 1/2; Vlieg. *f* 38 1/4; 1 Sept., Oct. en Nov. eerstk. *f* 37 3/4.

HENNEPOLIE, op 6/w. *f* 41 1/2; Vlieg. *f* 40 1/2.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 78 à *f* 84. LIJNKOEKEN, per 104 st. *f* 11 1/2 à *f* 14.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (15 *Augustus*) was de fondsnotering Ned. Werk. Sch. 2 1/2 pCt. 61 1/8, 1/2; 3 pCt. 73 1/8, 3/8, 1/4; 4 pCt. 90 7/8, 91 1/4; Handelm. 4 1/2 pCt. 123; O. I. Leen. 4 pCt. 90 1/2, 3/4; Rusl. obl. Hope en Comp. 5 pCt. 101 1/2, 3/4; dito 1828—29 5 pCt. 100 3/4; Certif. 1840 4 pCt. 80 id. bij Stieglitz 4 pCt. 78 3/4; Inschr. in assign. 6 pCt. 60 7/8; Certif. van id. 60 1/4, 60 3/8; Polen aand. 1835 fl. 500 *f* 140 3/4, 141; Oblig. 4 pCt. 69 1/2, 5/8; Spaanse oblig. 1 pCt. 18, 9/16, 18 1/8; 3 pCt. 38 1/2, 3/4; Binnenl. 3 pCt. 32 7/8, 33 1/8, 33; Bewijzen van Coupons 4 11/16, 3/4; Oostenrijk oblig. bij Goll 4 pCt. 60; Metalliq. 5 pCt. 68 1/2, 69 1/4; Nieuwe 5 pCt. 78 1/8, 3/8; 2 1/2 pCt. 34 13/16, 35 1/4; Belgie 2 1/2 pCt. bij Rothschild 49 1/2, 9/16; Brazilië 5 pCt. 97; Portugal 3 pCt. 36 13/16, 7/8; Peru 4 1/2 pCt. 68, 69; Mexiko 3 pCt. 23 11/16, 13/16, 11/16; N. Amerika Am. Bank actien 3 5/16.

Advertentiën.

Kosteloos ingevolge vonnis der Arrondissements-Regtbank te Breda, dato 27 December 1853, behoorlijk geregistreerd.

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, van den 30. Mei 1854, bij verstek is gewezen, behoorlijk geregistreerd, is het huwelijk tusschen ADRIANUS VERMEULEN en JUDITH LANDMETER (ook genaamd JUDITH PETRONELLA), beide Fruitverkoopers, wonende te *Breda*, op den 30. Augustus 1838 in de gemeente *Bladel en Neterzel*, provincie *Noord-Brabant*, voltrokken, ten verzoeke van genoemden ADRIANUS VERMEULEN door Echtscheiding ontbonden verklaard.

*** De Hooge Raad der Nederlanden heeft op den 24sten Julij 1854, aan:

1°. ANTONIJ JOHANNES GERARDUS TIMMERMANS, geboren te *Dongen* den 2den Junij 1832; en

2°. MARINUS TIMMERMANS, geboren aldaar den 2den September 1833, kinderen uit het huwelijk van wijlen JOHAN GEORGE TIMMERMANS en mede wijlen JOHANNA WILHELMINA PHAFF,

verleend *venia aetatis* of Brieven van Meerderjarigverklaring, welke na goedkeuring des Konings bij besluit van den 2den Augustus 1854, N°. 58, van kracht zijn, en hun gevende al de Regten bij de wet aan meerderjarigen toegekend, behoudens de bepaling van art. 478 van het Burgerlijk Wetboek.

EYSSELL,
Procureur bij den Hoogen Raad.

Te BREDA, bij BROESE & Cie MP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.